

KUNST

CENTRAAL

Cultuur in de Spiegel

zelfstudie

- ✓ Wat is de betekenis van Kunst
- ✓ Wat is de kracht van verbeelding
- ✓ Wat is cultureel zelfbewustzijn
- ✓ Wat is de functie van Kunst
- ✓ Wat is blending

Aanleiding voor onderzoek Cultuur in de Spiegel

✓ vragen uit het veld over:

- de definities en begrippen rondom cultuureducatie
- de samenhang van de diverse onderdelen van cultuur(onderwijs)
- de doorlopende leerlijn
- de waarde van kunst- en cultuureducatie

Betrokkenen onderzoek

onderzoeksteam Rijksuniversiteit Groningen en SLO

- ✓ hoofdonderzoeker: prof. dr. Barend van Heusden
- ✓ 3 promovendi : ontwikkelingslijn in 3 leeftijdsgroepen
- ✓ SLO, adviseursgroep, groep basisscholen en VO scholen

Wat is Cultuur in de Spiegel?

- theoretische basis: begrippen, definities en samenhang.
- een structuur om te kunnen denken en praten over cultuur en cultuur onderwijs
- Ontwikkelingslijn cultureel zelfbewustzijn leerlingen 4-18 jaar

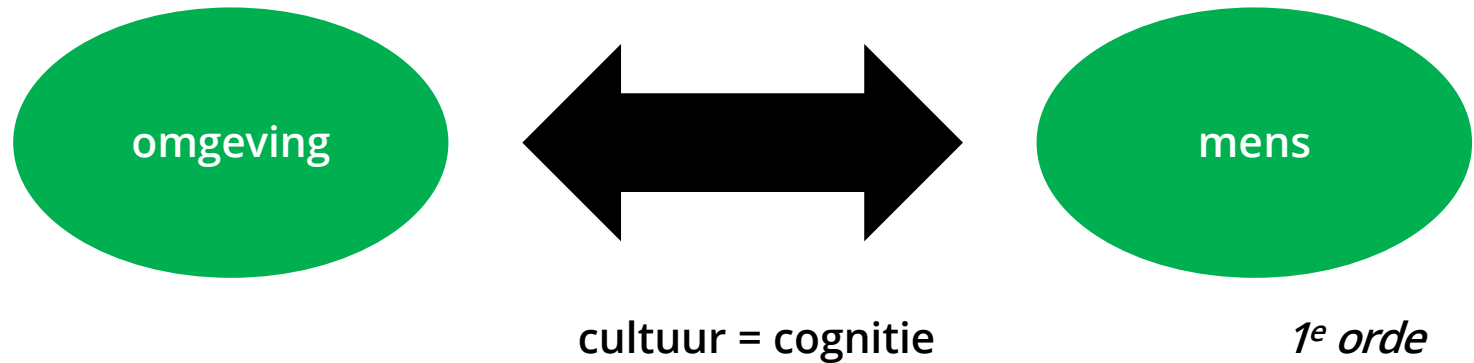
Cultuur in de Spiegel

- Cultuur en cognitie
- Wat is Cultureel zelfbewustzijn?
- Wat is Cultuuronderwijs?
- Cultuuronderwijs analyseren

Niet in één keer begrijpen!

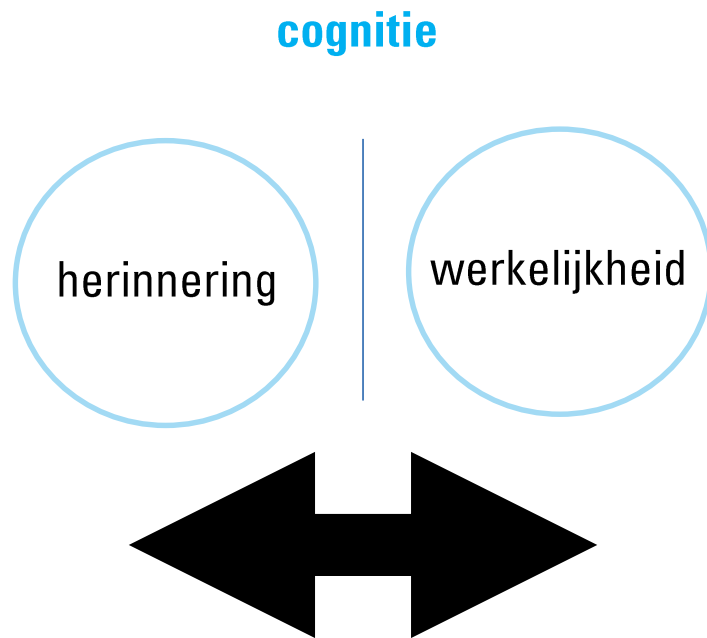

Wat is cultuur?

alles wat mensen maken, doen, beweegt en bezighoudt

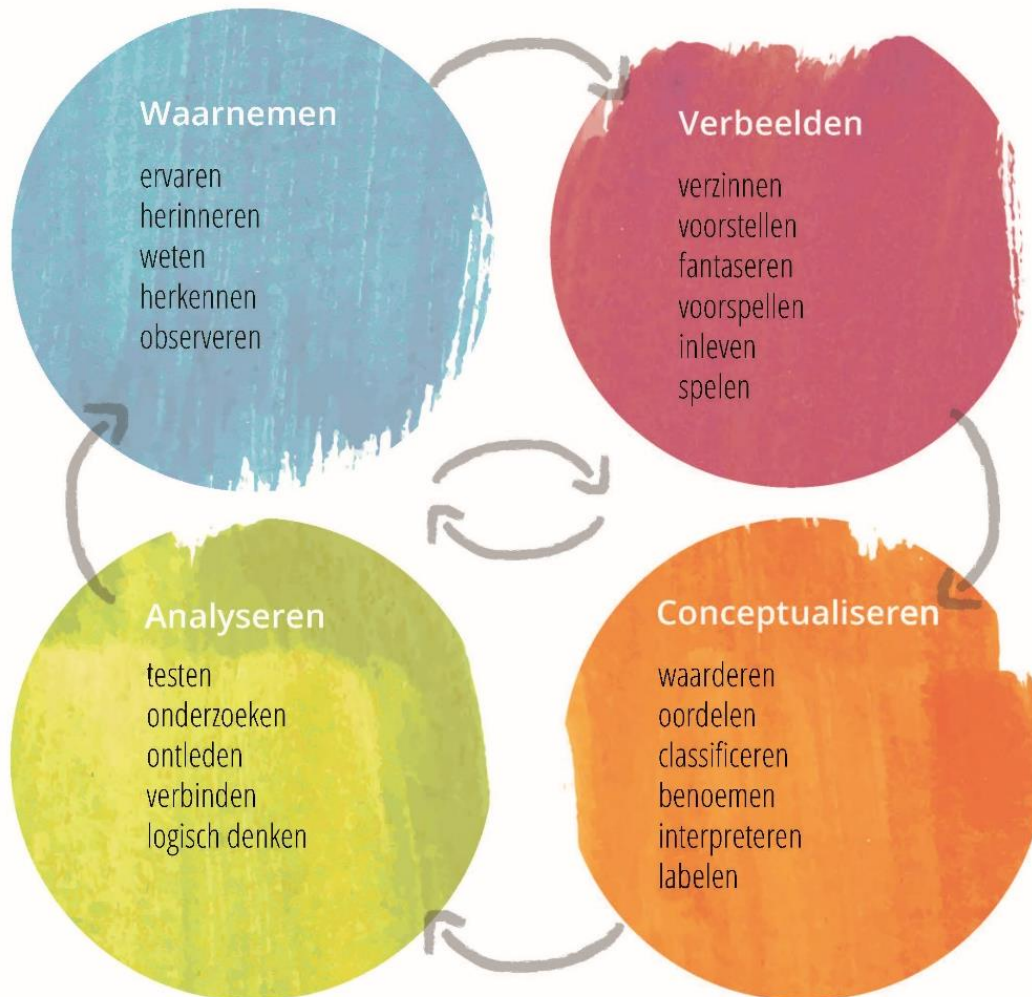
Wat is cognitie?

Omgaan met verandering
Hoe doen we dat?

Vier cognitieve basisvaardigheden

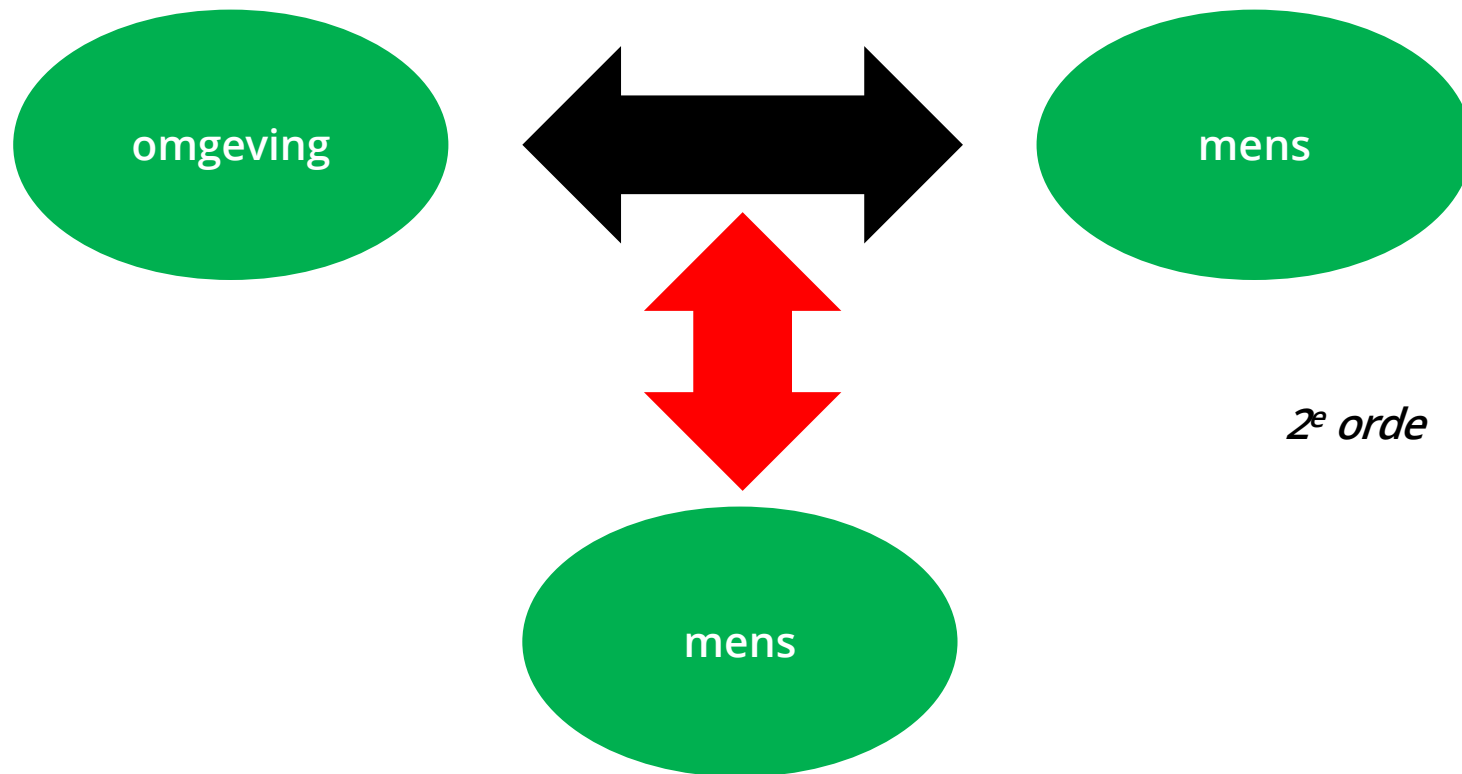
Ontwikkeling cognitieve basisvaardigheden

Welke 4 vaardigheden worden ingezet?

Cultureel zelfbewustzijn (metacognitie)

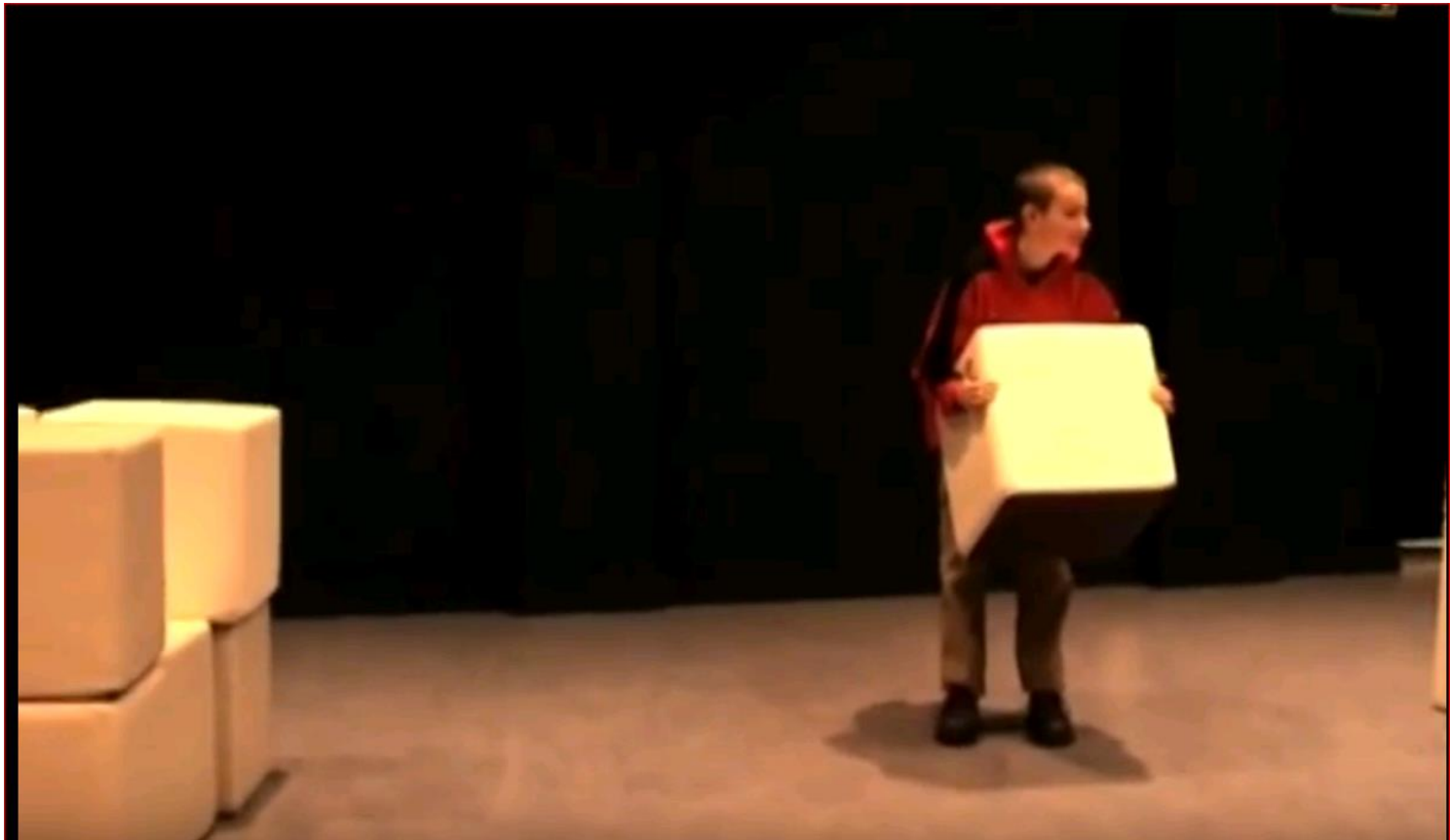

reflecteren op het menselijk denken en doen

Vier Metacognitieve basisvaardigheden

De ware gedachte-vertellers

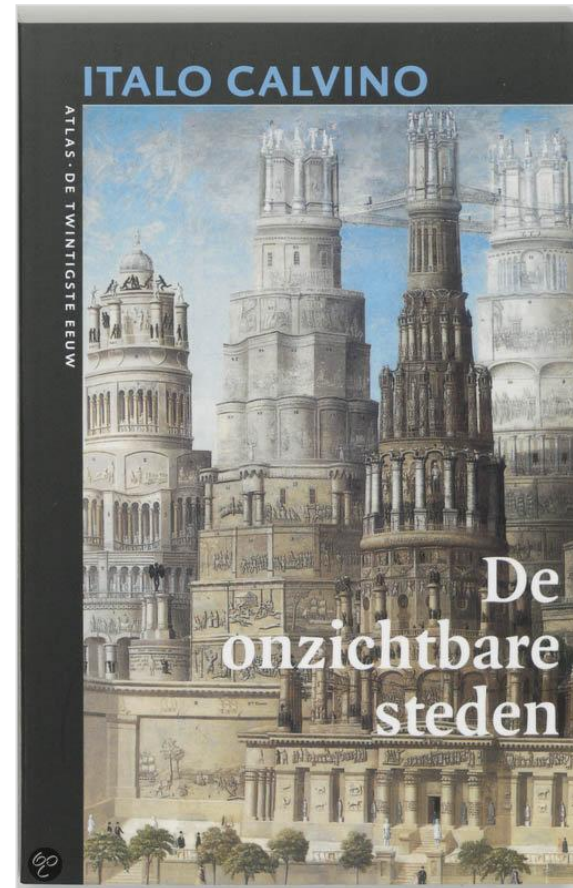
Kinderen van het Cosmicus Montessori Lyceum filosoferen

Dragers van Cultuur

1. Het lichaam (brein, beweging, klank, stem, stereotype gebaren)
2. Voorwerpen (allerlei instrumenten, kleding, gebouwen)
3. Taal (gesproken en geschreven taal)
4. Grafische tekens (visuele media, schrift, schema's, digitale media)

Marco Polo in China

Lichaam

Voorwerpen

Grafische tekens

Taal

- Een leerling ontwikkelt zich langs deze 4 communicatiemiddelen
- Diverse kunstvakken maken gebruik van deze 4 media
- dans, drama, beeldend, muziek, literatuur, nieuwe - media

Cultuuronderwijs

=

metacognitief

- Kunstvakken
- Filosofie
- Geschiedenis
- Maatschappijleer
- Levensbeschouwing
- Erfgoededucatie

Onderwijs

=

cognitief

Techniek
Rekenen
Taal
Aardrijkskunde
Biologie
Scheikunde

Wat is cultuuronderwijs

- Alle onderwijs is onderwijs in cultuur
- Cultuuronderwijs is onderwijs over cultuur en in cultureel zelfbewustzijn.
- Cultuuronderwijs dient uit te gaan van de ontwikkeling van leerlingen. Het vermogen om met de werkelijkheid om te gaan is bij een kleuter anders dan bij een puber.
- De ontwikkeling van het **cultureel zelfbewustzijn** van kinderen en jongeren vormt de basis voor de doorlopende leerlijn.

Annie MG Schmidt: Ik ben lekker stout

**Ik wil niet meer, ik wil niet meer!
Ik wil geen handjes geven!
Ik wil niet zeggen elke keer:
Jawel mevrouw, jawel meneer...
nee, nooit meer in m'n leven!
Ik hou m'n handen op m'n rug
en ik zeg lekker niks terug!**

**Ik wil geen vieze havermout,
ik wil geen tandjes poetsen!
Ik wil lekker knoeien met het zout,
ik wil niet aardig zijn, maar stout
en van de leuning roetsen
en schipbreuk spelen in de teil
en ik wil spugen op het zeil!**

Pablo Picasso; Quernica

Pina Bausch: Le sacre du Printemps

Voorbeeld Swoaistee

Een kijkje in het voorbereidingsproces op een nieuw project, door de bril van Cultuur in de Spiegel.

De Metamorfose

Verandering

Onderbouw

Onderwerp: Sprookjes(aanvankelijk Ridders en kastelen)

Tegenstellingen: groot en klein, bang en dapper, lief en gemeen

Middenbouw

Onderwerp: tijd

Kloktijd versus leeftijd

Middenbouw: Verandering van landschap

Wat merk je in het heden, hoe ging het in het verleden

Bovenbouw

Onderwerp: Burgers & stoommachines

betekenis van verandering bij jezelf en anderen

Voorbouw Sprookjes

tegenstellingen

Onderbouw

Tijd

Kloktijd en leeftijd

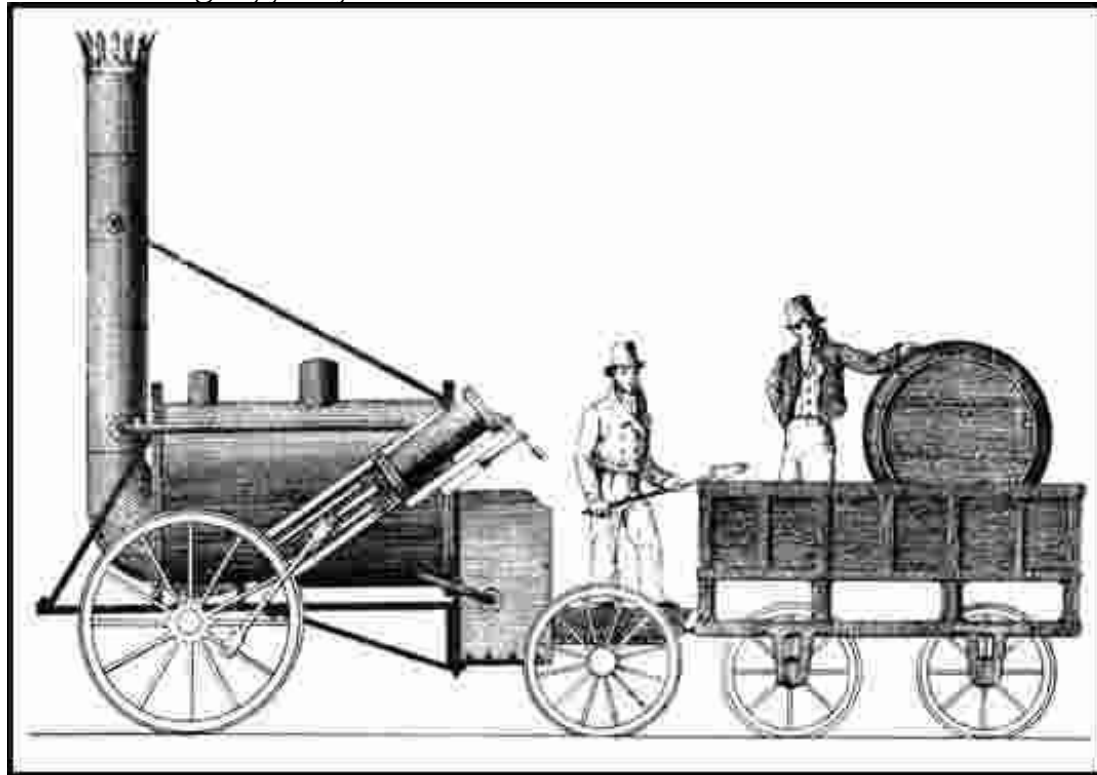

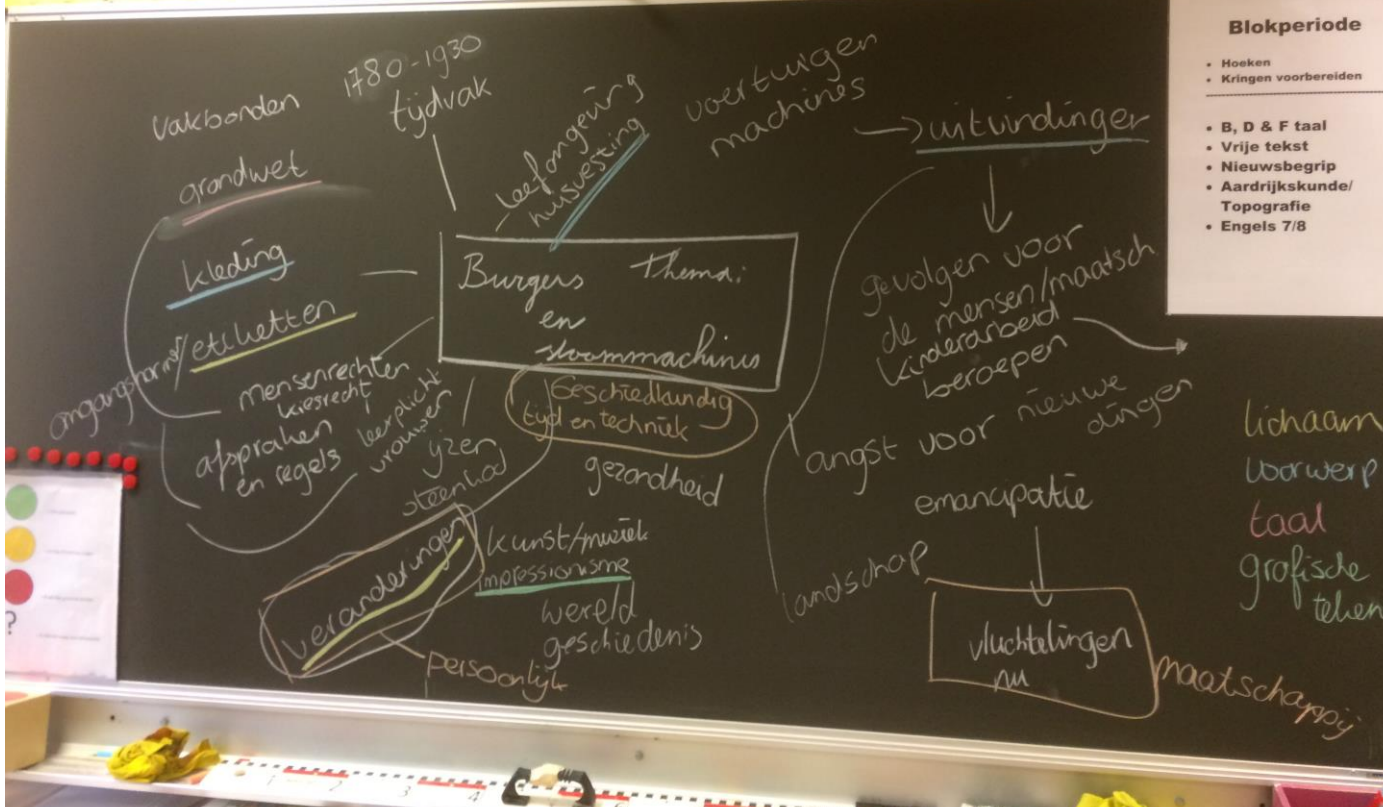

Bovenbouw

Burgers & stoommachines

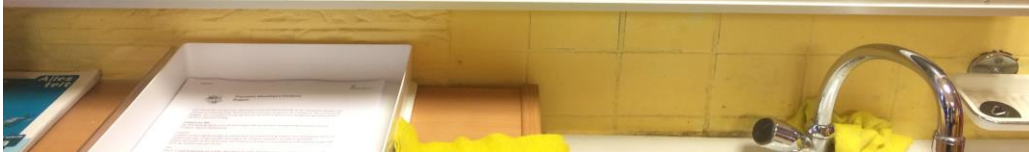
betekenis van verandering bij jezelf en anderen

- Blokperiode**
- Hoeken
 - Kringen voorbereiden
-
- B, D & F taal
 - Vrije tekst
 - Nieuwsbegrip
 - Aardrijkskunde/ Topografie
 - Engels 7/8

persoonl. → vroeger - heden - toekomst
 filosofie
 verandering → betekenis voor jou → gevoel

Opdracht

1. Welk thema of onderwerp kwam aan bod?
2. Welke onderwerpen van betekenis waren er en hoe sloten die aan bij de leerlingen?
3. Welk kunstvakken en werkvormen werden ingezet en hoe reflecteerden deze op het onderwerp?
4. Welke basisvaardigheden werden ingezet en sloten deze aan bij de leeftijd?

Sluit aan bij het kind en zijn ontwikkeling

Begin bij het kind!

- ✓ **wie is dit kind**
- ✓ **waar staat het kind in zijn ontwikkeling**
- ✓ **wat willen we het kind meegeven voor de toekomst**

De omgeving van het kind en onderwerpen van betekenis

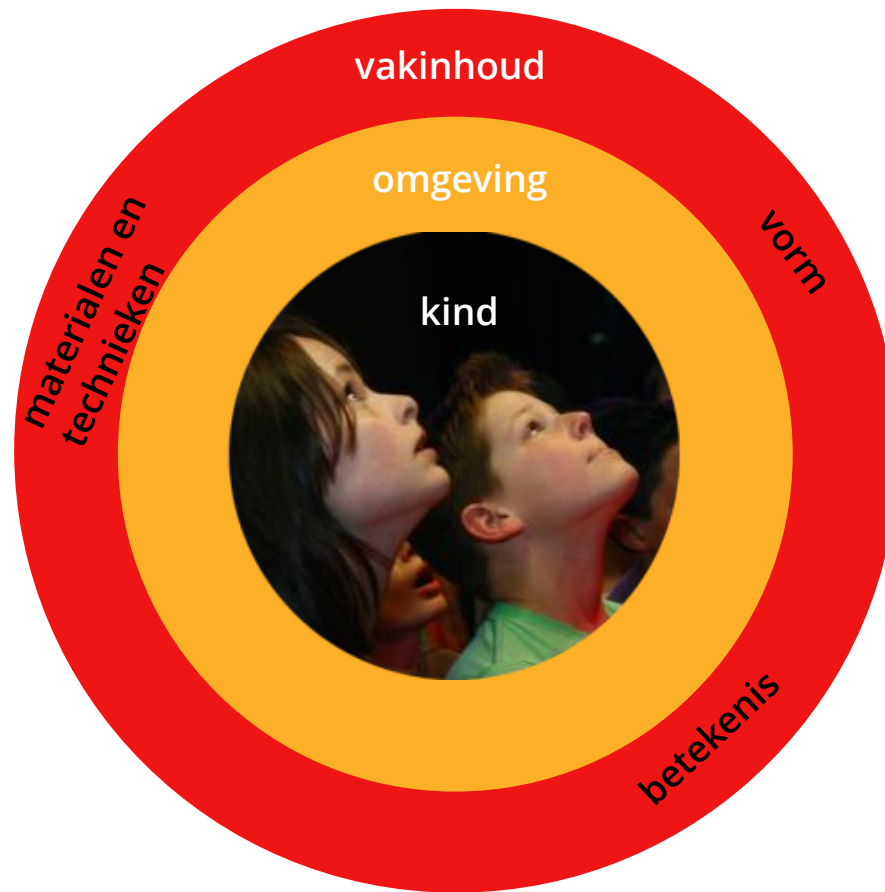

Welke onderwerpen zijn van betekenis?

- ✓ welk onderwerp is van belang voor dit kind in deze tijd
- ✓ wat zijn de doelen en woordvelden rond dit onderwerp
- ✓ sluit dit onderwerp aan bij de ontwikkeling en belevingswereld van het kind
- ✓ hoe en in hoeverre is een kind in staat hierop te reflecteren
- ✓ hoe kan ik dit onderwerp ondersteunen met andere vakken

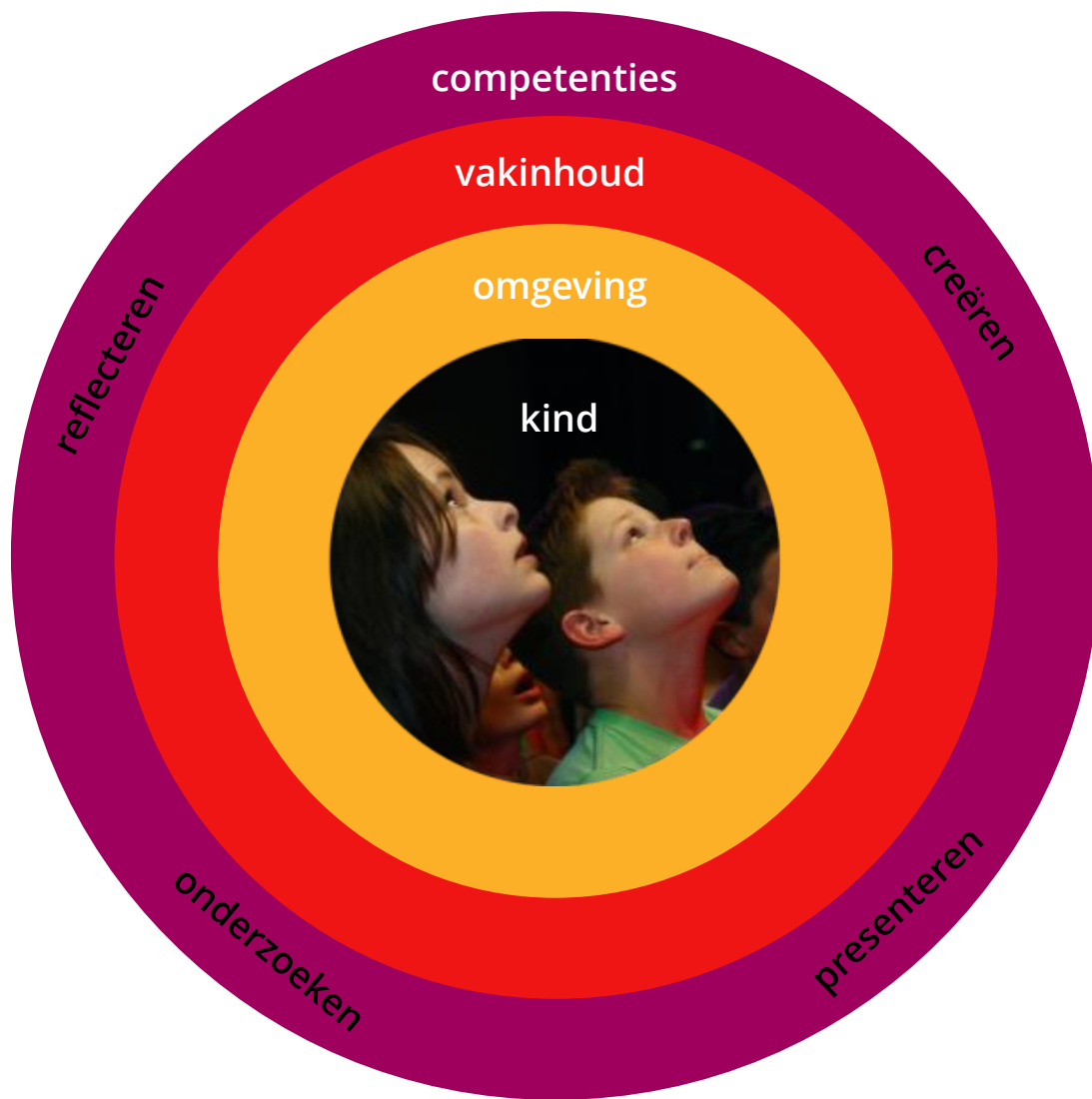
Vakinhoudelijke doelen kunstvakken

Vakinhoud kunstvakken

- ✓ aan welke technieken, vaardigheden of vormgevingsaspecten besteed ik aandacht
- ✓ welke werkvormen komen tegemoet aan de cognitieve basisvaardigheden van de kinderen
- ✓ hoe kan het kunstwerk uitdrukking geven aan het onderwerp

Competenties

- ✓ is er ruimte voor onderzoek en experiment
- ✓ op welke manier reflecteer ik met leerlingen
- ✓ hoe sluit ik daarbij aan bij de competenties waarnemen en verbeelden
- ✓ is er ruimte voor creatie en presentatie

Wat is de meerwaarde van Cis voor het onderwijs?

- Thema's inhoudelijk verdiepen, naar onderwerpen van betekenis
- Vergroten van cultureel zelfbewustzijn en reflectievaardigheid
- De kunst als middel om op jezelf en de wereld te reflecteren
- Beter aansluiten bij de cognitieve ontwikkeling van leerlingen (basisvaardigheden)
- Cultuurvakken boven de streep i.p.v. eronder
- Vakgebieden die elkaar versterken door integratie

Vragen die je jezelf stelt bij het ontwerpen van Cultuuronderwijs

- Hoe kunnen we dit thema vertalen naar onderwerpen van betekenis?
- In hoeverre is een leerling in staat op dit onderwerp te reflecteren?
- Welke basisvaardigheden zetten we in en sluiten aan bij de leeftijd van het kind?
- Welke mediale vaardigheden(vakgebieden) gebruiken we hierbij?

Inhouds-3hoek - Vind je eigen weg door onderwerp, vaardigheid en medium

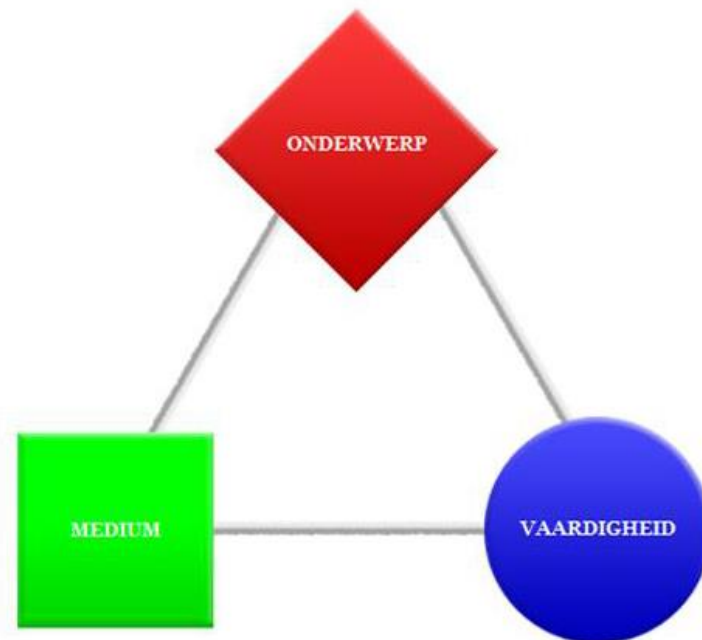
START

Cultuuronderwijs is onderwijs in cultureel zelfbewustzijn.

De inhoud van cultuuronderwijs bestaat altijd uit een onderwerp, een vaardigheid en een medium. Deze begrippen worden op de volgende pagina's toegelicht.

U kunt beginnen bij één van de drie onderdelen, dus bij onderwerp, bij vaardigheid of bij medium. Onderwerp, vaardigheid en medium vormen een logisch geheel, beïnvloeden elkaar en hangen met elkaar samen.

Klik op 'onderwerp', 'vaardigheid' of 'medium' om te beginnen

Meer weten?

Leerplankader voor Cultuuronderwijs

- ✓ <http://www.slo.nl/downloads/2014/cultuur-in-de-spiegel.pdf/>

CIS in België

- ✓ <http://canoncultuurcel.be/cultuur-de-spiegel-inleiding>

Officiële website

- ✓ <http://www.cultuurindespiegel.nl/>

Basis voor cultuuronderwijs

- ✓ http://webwinkel.vangorcum.nl/NL_toonBoek.asp?PubIID=5056-0

De oorsprong van het menselijk denken

- ✓ https://en.wikipedia.org/wiki/Merlin_Donald

